

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

443. ISTUNGJÄRGUL 12.–13. MÄRTSIL 2008

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Arvamus teemal „Ühtse turu tulevik — teel globaliseerumise poole”

(2008/C 204/01)

27. septembril 2007 otsustas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastavalt kodukorra artikli 29 lõikele 2 koostada omaalgatusliku arvamuse teemal

„Ühtse turu tulevik — teel globaliseerumise poole”.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutava ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsiooni arvamus võeti vastu 27. veebruaril 2008. Raportöör oli Bryan Cassidy.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 443. istungjärgul 12.–13. märtsil 2008 (12. märtsi istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 39, vastu hääletas 9, erapooletuks jäi 12.

1. Kokkuvõtte järeldustest ja soovitudest

1.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee lõi ühtse turu seireüksuse eesmärgiga jälgida ühtse turu väljakujundamise edenemist. Seireüksus on nõukogu, komisjoni, parlamendi ja samuti ELi eesistujariikide ⁽¹⁾ esitatud taotluste alusel koostanud aastate jooksul mitmeid arvamus. Kõige hilisem arvamus oli ühtse turu läbivaatamist käsitleva komisjoni eduaruande kohta ⁽²⁾. Lisaks on komitee koostanud aastate jooksul mitmeid omaalgatuslikke arvamus.

1.2 Käesolev omaalgatuslik arvamus koostatakse just õigel ajal, arvestades, et Euroopa Ülemkogu otsustas 18.–19. oktoobril 2007 toimunud kohtumisel muuta Euroopa Liidu finantsturgude reguleerimise ja turu avamise küsimustes rahvusvaheliseks liidriks. Euroopa Liit võib globaliseerumist ise kujundada, kui tema arengumudelid arvestatakse säästva majanduskasvu ja sotsiaalse õiglusega ning tuntakse muret keskkonna pärast. Majanduskasvu edendamisele ja töökohtade loomisele suunatud Lissaboni strateegia on parem vastus globaliseerumisele kui proteksionistlik lähenemisviis.

1.3 Tööandjad ja ametiühingud on ühel meelel selles, et sotsiaalpartnerite vahel kokku lepitud kaitstud paindlikkuse ⁽³⁾ abil luuakse kasulikud tingimused nii ettevõtetele kui ka töötajatele. Seega tagab kaitstud

⁽¹⁾ Näiteks eesistujariigi Ühendkuningriigi taotlusel koostatud arvamus ELT C 24, 31.1.2006, raportöör: Daniel Retureau.

⁽²⁾ ELT C 93, 27.4.2007, raportöör: Bryan Cassidy.

⁽³⁾ Raportöör: Thomas Janson, ELT C 256, 27.10.2007.

Kaitstud paindlikkuse eksperthümanne, 20. aprill 2007: „Kaitstud paindlikkus on poliitiline strateegia, millega suurendatakse üheaegselt ja suunatult ühelt poolt tööturgude, tööhõiveorganisatsioonide ja töösuhete paindlikkust ning teiselt poolt töökoha kindlustatust ja sotsiaalkaitset. Kaitstud paindlikkuse strateegia aluspõhimõtte kohaselt ei tohiks paindlikkust ja kaitstust näha vastanditena, vaid neid saab muuta üksteist toetavaks. Paindlike tööturgude arendamine ja kaitstuse kõrge taseme tagamine on mõjus ainult siis, kui töötajatele antakse vahendid, mille abil muutustega kohaneda, tööturule siseneda, tööturule jääda ja tööelus edu saavutada. Seetõttu pannakse kaitstud paindlikkuse kontseptsioonis suurt rõhku aktiivsele tööturupoliitikale, elukestva õppe ja koolituse innustamisele, aga ka tugevatele sotsiaalkaitsesüsteemidele, mis tagavad sisetulekutoetuse ja võimaldavad inimestel ühildada töö lähedaste eest hoolitsemisega. See peaks aitama edendada ka võrdseid võimalusi ja soolist võrdõiguslikkust.”

paindlikkus sobiva raamistiku Euroopa tööturgude moderniseerimiseks, hõlmates tööõigust, tõhusaid elukestva õppe süsteeme ja sotsiaalkaitse säilitamist ja täiustamist. Lisaks aitab tööturgude sujuvale toimimisele kaasa tõhus sotsiaaldialoog (eriti kollektiivlääbirääkimiste kaudu).

1.4 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on teadlik komisjoni teatisest „Euroopa huvi: edukas toimetulek üleilmastumise ajajärgul”⁽⁴⁾, mille komisjon esitas Euroopa Ülemkogu mitteametlikul kohtumisel Lissabonis.

1.5 Paljudes tegevustes on ühtne turg olnud ELis edukas, mida on enamik ELi kodanikke pidanud enesest mõistetavaks. Ühtne turg ei ole lõplikult valmis, vaid selle kujundamine on pooleli, nagu märkis volinik Charlie McCreevy⁽⁵⁾. Lisaks vajadusele kujundada välja ühtne turg, peab EL nüüd tegelema globaliseerumise väljakutsega ja julgustama ELi aluseks olevate avatud turu põhimõtete järgimist, jätmata kohta proteksionismile ja laskmata moonutada konkurentsi.

1.6 ELi globaalse missiooni üks osa on ühtlustatud standardite kehtestamine, järgides seejuures kapitali, kaupade, teenuste ja inimeste vaba liikumise põhimõtet. See tähendab, et kui kolmandad riigid soovivad ELis ettevõtlusega tegeleda, siis ei lubata neil mööda minna siseturu eeskirjadest, olgu need seotud tarbijakaitse, tehniliste normide, tööttingimustega või keskkonnakaitsega.

1.7 Globaliseerumise väljakutse üks oluline osa on Maaailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO), Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) ning üksteisest järjest enam sõltuvate maailma finantsturgude roll. See vastastikune sõltuvus tuli esile 2007. aasta teisel poolel tabanud finants- ja börsikriisi näol.

1.8 Euroopa ühtne turg ei toimi üksi, selle toimimiseks vajab EL kaubandust ja peab arendama suhteid ülejäänud maailmaga. Samuti peab EL jääma konkurentsivõimeliseks, tuues kasu töötajatele, tööandjatele ja kõigile kodanikele. Lissaboni strateegia töötatigi välja selleks, et jõuda selle eesmärgini ning muuta EL maailma areenil konkurentsivõimelisemaks majanduseks. EL ise peab tagama, et kõrvaldataks praegused sisetised takistused.

1.9 Käesoleva omaalgatusliku arvamusega tahetakse innustada ELi tegelema globaliseerumisega ning kasutama sellest tulenevaid võimalusi. Euroopa majandusedu ei ole ehitatud proteksionismile, vaid neljale liikumisvabadusele, millele toetus algne Euroopa Majandusühendus. (Euroopa Liidul endal on veel mõned ELi-sisesed kaubanduspiirangud kaotamata.)

1.10 Samuti tuleb olla ettevaatlik, et sarnaselt USA-le ei langetaks biokütuste tootmise subsideerimise lõksu. Kui WTO neid raiskavaid subsidiume ei kontrolli, siis tõuseb kahtlemata toiduainete hind ja teravneb näljaprobleem arengumaades ja maailma vähearenenud osades⁽⁶⁾.

1.11 Komitee võtab teadmiseks sotsiaalpartnerite ühisaruandes ja Euroopa tööturgude peamiste väljakutsete analüüsis⁽⁷⁾ esitatud soovitusel ning kutsub komisjoni ja liikmesriike neid järgima.

1.12 Komitee tervitab Lissabonis toimunud Euroopa Ülemkogu mitteametlikul kohtumisel esitatud komisjoni teatist⁽⁸⁾. Eriti toetab komitee ülemkogul ELi ja liikmesriikide poolt kokkulepitud nelja strateegiat järgmistes valdkondades: teadus-, arendus- ja uuendustegevus, sobiv ettevõtluskeskkond, investeerimine inimkapitali ning energeetika ja kliimamuutused. Kõigis neljas valdkonnas on siiski vaja reformikava täiendada, kui soovitakse majanduskasvu ja töökohtade potentsiaali täielikult ära kasutada.

1.13 Komitee kutsub komisjoni ja nõukogu üles tagama, et sotsiaalpartnerid oleksid vahetult kaasatud liikmesriikide kaitstud paindlikkuse meetmete väljatöötamisse ja rakendamisse.

⁽⁴⁾ KOM(2007) 581 lõplik, 3.10.2007.

⁽⁵⁾ 2007. aasta novembris komisjoni vastu võetud pakett ühtse turu läbivaatamise kohta, KOM(2007) 724 lõplik.

⁽⁶⁾ ELT C 44, 16.2.2008. Raportöör: Edgardo Maria Iozia.

⁽⁷⁾ Sotsiaalpartnerid ETUC, CEEP, UEAPME ja BUSINESSEUROPE: „Key challenges facing European labour markets: a joint analysis of European social partners” („Euroopa tööturgude peamised väljakutsed: Euroopa sotsiaalpartnerite ühisanalüüs”), oktoober 2007.

⁽⁸⁾ KOM(2007) 581 lõplik, 3.10.2007.

1.14 ELi ettevõtteid ja töötajaid ei tohi seada ebasoodsamasse olukorda võrreldes kolmandatest riikidest pärit konkurentidega lihtsalt seepärast, et EL tahab olla uute keskkonnakaitsetavade lipulaev.

1.15 Lahendus on nõudlikult ja järjekindlalt tõsta ELi ühist häält globaalse kliimasoojenemise üle peetavatel rahvusvahelistel läbirääkimistel ning avaldada survet riikidele, kes meetmeid ei võta.

2. Edukas toimetulek globaliseerumise ajajärgul: peamised tegurid

2.1 Oktoobris toimunud riigipeade ja valitsusjuhtide kohtumiseks esitatud komisjoni teatis on järg 2005. aasta oktoobris Hampton Courtis toimunud mitteametlikule kohtumisele, kus käsitleti globaliseerumise väljakutseid uuendustegevuse, energeetika, rände, hariduse ja demograafia valdkonnas. 2007. aastal jõuti kokkuleppele, et Euroopa peab tõusma esirinda kliimamuutuse ohjeldamise alastes globaalsetes jõupingutustes ning töötama välja Euroopa turvalise, säästva ja konkurentsivõimelise energeetika strateegia ning panema seega aluse kolmandale tööstusrevolutsioonile Euroopas.

2.2 Avalikkuse teadlikkus globaliseerumisest ning selle kasudest ja raskustest on kasvanud. Globaliseerumine, mida mõned tervitavad ja teised kardavad, on seadnud kahtluse alla teatud Teise maailmasõja järgsed arusaamad maailmamajandusest (näiteks USA domineerimine) ja sellest, kuidas riik võiks aidata kodanikel muutustega kohaneda. Globaliseerumine on ELi jaoks nii võimalus kui ka väljakutse.

2.3 Viiskümmend aastat Euroopa integratsiooni on põiminud liikmesriikide majandusväljavaated omavahel tihedamini kui iial varem ning toonud kaasa ennenägematu sotsiaalse arengu. Järgmisel etapil peaks EL jõudma sinnamaale, et ta oleks võimeline juhtima maailmamajanduse arengusuundi ning tagama ELi väärtustel põhinevad rahvusvahelised standardid.

2.4 Rahaliit ja euro edu on olnud ja on jätkuvalt turuintegratsiooni süvendamise ja siseturu tugevdamise katalüsaatorid. Keskkond, mida iseloomustab madal inflatsioonimäär, madalad intressimäärad, odavad ja läbi paistvad tehingud ning sügavam finantsintegratsioon, soodustab piiriülest kaubandust ja investeerimist Euroopa Liitu ning aitab Euroopa ettevõtetel hakkama saada globaalse konkurentsiga. Lisaks kaitseb euro Euroopat finantsturgude praeguste rahutuste kontekstis ning euro kui vääringu tugevus leevendab tagajärgi, mis on eelkõige uute esilekerkivate majandushiilgaste suurest nõudlusest tingitud hinnatõusudel maailma toiduainete ja energiaturul. Ent euro tugevus peaks sõltuma majanduse põhinäitajatest. Euro kiire ja märgatav kallinemine, mida soodustavad Euroopa Keskpanga liiga kõrge baasintressimäär ja rahapoliitika, mis sarnaneb konkurentsist tingitud devalveerimisele mujal maailmas, ohustab Euroopa Liidu heaolu. Nii põhjustatakse tõsisid probleeme Euroopa ettevõtetele, kes toodavad eurodes ja müüvad dollarites, millega suurendatakse ettevõtluse ümberpaigutamise ohtu.

3. Ühtse turu välismõõde

3.1 Kaubanduse liberaliseerimine

Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO) on rahvusvahelise kaubanduse liberaliseerimise kõige olulisem mootor. Kui Doha voor on edukas, avatakse turud ELi ekspordile rohkem kui sajas riigis kogu maailmas. Läbirääkimiste aeglane edenemine on äärmiselt pettumustvalmistav. Lisaks WTO kokkulepetele on sõlmitud ka palju kahepoolseid kaubanduslepinguid. Ettevõtetele ja töötajatele on kiiresti vaja uut juurdepääsu peamiste kaubanduspartnerite kiirelt kasvavatele turgudele. ELi strateegia pidada läbirääkimisi vabakaubanduslepingute sõlmimise üle Korea, ASEANi riikide ja Indiaga on positiivne samm. Need kokkulepped peavad olema võimalikult ulatuslikud ja ambitsioonikad, hõlmates kaubad (sh mittetariifsed kaubandustõkked), teenused, investeeringud, intellektuaalomandi õigused, kaubavahetuse lihtsustamise, konkurentsipoliitika ning keskkonna- ja ILO normid. Samuti tasub kaaluda SOLVITi mudeli kaasamist neisse kokkulepetesse.

3.2 30. aprilli ELi-USA tippkohtumise järgselt rajatud Atlandi-üleses majandusnõukogus toimunud arutelude põhjal leiab komitee, et lisaks otsestele vabakaubanduslepingutele on teisi uuenduslikke viise, kuidas lahendada kahepoolse kontekstis tekkivaid kohapealseid probleeme. Atlandi-ülese majandusnõukogu

esimesel koosolekul 9. novembril tehti märgatavaid edusamme lahendamaks probleeme kaubandus- ja investimistingimuste parandamisel ELi suurima majanduspartneriga. Kuna asjaomased küsimused ei pruugi tingimata teisi kaubandusblokke huvitada, on sellised kahepoolsed kokkulepped tähtsad. (Näib, et pärast aprilli on mõlemad pooled kaubandus- ja investimistõkete eemaldamise ja halduskoormuse kergendamise valdkonnas märkimisväärselt edasi liikunud.)

Kõnealuse kokkuleppe küsimused ja valdkonnad on seotud järgmiste punktidega.

- Üldtunnustatud raamatupidamis põhimõtted (GAAP) USAs, kus USA aktsiaturgudel registreeritud ELi ettevõtted saavad nüüd esitada rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite alusel koostatud raamatupidamisaruandeid.
- Julgeoleku suurendamine ja kaubanduse lihtsustamine: oluliste tulemuslikkusele põhinevate etappide põhjal koostatakse kava ELi ja USA kaubanduspartnerlusprogrammide vastastikuseks tunnustamiseks 2009. aastal.
- Halduskoormuse vähendamine haruldaste haiguste raviks mõeldud uute ravimite turuleviimisel, leppides kokku ühises taotlusvormis ravimi liigitamiseks harva kasutatavate ravimite hulka.
- ELi meetmed õigusakti ettepaneku osas, millega võimaldataks patsientidele ligipääs teabele seaduslike farmaatsiatoodete kohta.
- Komisjon on teinud ettepaneku, et Atlandi-ülese kaubanduse kulude vähendamiseks lubaks EL jätkuvalt importida tooteid, mille märgistus on nii USA süsteemi mõõtühikutes kui ka meetermõõdustikus.
- Enne Atlandi-ülese majandusnõukogu järgmist kohtumist analüüsib USA Tööturvisehoiu ja Tööohutuse Amet (OSHA) koos Euroopa Komisjoni vastavate talitustega edusamme, mis on tehtud elektritoodetega kauplemise lihtsustamiseks ohutusalase vastavushindamise menetluste valdkonnas, ning määratleb valdkonnad, kus saaks teha edusamme järgmisel aastal.
- USA Föderaalne Sideamet (FCC) vaatab läbi tooted, mis peavad läbima kolmanda poole läbiviidava kohustusliku testimise, et toodetele, mille puhul on nõuetekohaselt asjaomastest standarditest kinni peetud, saaks anda tarnijate vastavusdeklaratsioonid.
- Finantsturgude reguleerimise üle peetavas dialoogis kaalutakse, kuidas ja millistes valdkondades viia sisse väärtpaberite vastastikune tunnustamine ning milliseid teisi lähenemisviise kasutada, et lihtsustada finantsteenuste piiriülest kaubandust. Sellealane töö on alles alanud ning USA-ELi tippkohtumistel tehakse sidusrühmadega koostööd, et määrata kindlaks muud prioriteedid.

3.3 Lisaks peaks Euroopa Liit laiendama ja tugevdama majanduskoostööd selliste naaberriikidega nagu Ukraina ja Venemaa. Venemaa liitumine WTOga, ELi ja Venemaa ühine majandusruum ning ELi ja Venemaa uus raamleping on olulised tähtsused teel tõeliselt strateegilise majanduspartnerluse poole. Selline tugevdatud koostöö peaks maad ette valmistama tulevastele läbirääkimistele ühise majandusruumi üle, millega edendatakse kaupade, teenuste, inimeste, teadmiste ja tehnoloogia vaba liikumist.

3.3.1 Kuna WTOga liitumine aitab strateegilise majanduspartnerluse üldiseid küsimusi lahendada vaid osaliselt, siis peaksid EL ja Venemaa rajama oma tulevased majandussuhted võimalusel WTO+ struktuuridele, et luua laiemat Euroopat hõlmav ühine majandusruum. Selleks on vaja suuremat pühendumist nii ELi kui Venemaa poolt, et tegeleda palju laiemate ja põhjalikumate küsimustega, kui on tavaliselt vabakaubanduslepingutes.

3.3.2 ELi ja Venemaa kokkulepe peaks muu hulgas hõlmama tavalisi sätteid, nagu piiriüleste investeringute võrdne kohtlemine, tollimaksude ja mittetariifsete kaubandustõkete kaotamine, eeskirjade ühtlustamine, standardite ja vastavushindamise vastastikune tunnustamine, kaubanduse lihtsustamine ja tolliteenused, konkurentsialane koostöö, teenuste liberaliseerimine, riigihanked, sanitaar- ja fütosanitaarvaldkonna reguleerimine, intellektuaalomandi õiguste kaitse, vaidluste lahendamine ja rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kasutamine. Näiteid sellises ulatuslikus kokkuleppes käsitletavatest küsimustest võib leida nt Euroopa Majanduspiirkonna lepingutest.

3.4 Teadus-, arendus- ja uuendustegevus

Ühtse turu edukas toimimine on ka eeldus Euroopa uuendusvõime suurendamiseks. Tõeline ühtne turg pakub suurimat võimendavat mõju ja võimalusi tuua turule uuenduslikke kaupu, tooteid ja teenuseid. Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ning suurte ettevõtete klasterite, uurimisinstituutide, ülikoolide ja uue Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi teadus- ja arendustegevuse meetmed tuleb kooskõlastada Euroopa tasandil. Sellega tugevdatakse Euroopa majandust üldiselt, sest tehnoloogia tase tõuseb, mis omakorda kajastub toodetes. Nii püüeldakse ühiselt selle suunas, et investeeringud jääksid Euroopa Liitu ja ELi majandus muutuks maailmaturul konkurentsivõimelisemaks tänu suurema lisaväärtusega kaupadele ja teenustele.

3.5 Globaliseerumine on kiirendanud muutusi tehnoloogia, ideede ning ka töö- ja eluviiside osas. Komitee on pidevalt neid eesmärke toetanud ning usub, et kui Euroopa suudab ära kasutada oma uuendustegevuse ja loovuse potentsiaali, siis saab ta kujundada maailmas toimuvate muutuste suunda, rõhudes seejuures eriti Euroopa väärtustele ja kultuurilisele mitmekesisusele.

3.6 Intellektuaalomandi kaitse

Et soodustada Euroopa püüdlusi uuendustegevuse valdkonnas, tuleb luua sobivad tingimused, millega kaitsetakse uuendustegevuse tulemusena tekkivat intellektuaalomandit. See aga nõuab märkimisväärset rahalist ja inimkapitali investeeringut. Muude algatuste hulgas on EL esitanud algatuse ühenduse patendi ühtse kaitse⁽⁹⁾ väljatöötamiseks, mis on väga tervitatav ja ammu oodatud. Edu kõnealuses valdkonnas toob ELi toodetele kaasa parema positsiooni maailmaturul.

Lisaks tuleb tagada intellektuaalomandi õiguste jõustamine ja tõhusalt võidelda võltsimise ja piraatlusega. Eeltingimus on õigusraamistiku lõpuleviimine ELi tasandil. Samuti tuleb suurendada rahvusvahelist koostööd, et tegeleda probleemiga globaalses kontekstis. Intellektuaalomandi teemaline kahepoolne dialoog, mida Euroopa Komisjon peab Hiina, Venemaa ja teiste piirkondadega, on kasulik vahend probleemi lahendamisel, ent sellel peavad olema ka konkreetseid tulemusi. Hiljutine ettepanek võtta vastu võltsimise vastu võitlemise kaubandusleping on samuti positiivne samm õiges suunas.

3.7 Töötingimused

Vähim, mida EL saab teha Euroopa majanduse toimimiseks maailmaturul õiglase konkurendina, on tagada, et teised riigid järgivad ILO kehtestatud minimaalseid töötingimusi ning isikuõigusi, ühinemisvabadust, organisatsioonide õigust ja kollektiivläbirääkimiste õigust, võrdsust ning laste ja sunniviisilise töö kaotamist käsitlevaid teisi rahvusvahelisi konventsioone.

3.8 Turujärelevalve imporditud toodete valdkonnas

Hiljutised teated imporditud toodetest, mis ei vasta standarditele ja on tervist kahjustavad, näitavad, et ELis puudub tõhus turujärelevalve. Tegemist on veel ühe näitega sellest, kuidas ebavõrdsed kaubandustingimused moonutavad veelgi ELi ettevõtete konkurentsi. Liikmesriigipoolne tugevdatud turujärelevalve peaks tagama selle, et välismaiste tootjate väidetavaid kvaliteedistandardeid kontrollitakse, et ELi tootjad oleksid võrdses seisus ning et ELi tarbijaid kaitstaks standarditele mittevastavate ja ohtlike toodete eest.

3.9 Energiavarude kindlus — ELi energiapoliitika ühine välismõõde

Hiljutised sündmused energeetika valdkonnas on sundinud ELi liikmesriike tulema kokku ja töötama välja strateegilise energiapoliitika, mida toetavad kahepoolsed kokkulepped ELi ja teiste riikide vahel. Neid kokkuleppeid on vaja selleks, et ELi majandusüksused saaksid kavandada oma tulevase investeeringuid ELis. Selline

⁽⁹⁾ Üksikasjalikum teave ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadi tegevuse kohta intellektuaalomandi kaitse tõhustamisel on kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/enterprise/library/ee_online/art34_en.htm.

poliitika aitaks ka kaitsta ELi tarbijate elatustaset. ELi liikmesriigid peavad arendama alternatiivseid energiavarusid, näiteks taastuvad energiaallikad või tuumaenergia ⁽¹⁰⁾, ning vähendama sõltuvust Venemaa ja Lähis-Ida gaasi- ja naftavarudest ⁽¹¹⁾. Komitee kutsub komisjoni üles tagama, et komisjoni hiljuti avaldatud energia- ja kliimapaketis ⁽¹²⁾ kindlustataks prognoositavus, välditaks negatiivseid majanduslikke tagajärgi, eelkõige ELi energiamahukate tööstusharude konkurentsivõimele, julgustataks Euroopa juhtivate turgude arengut selles valdkonnas ning edendataks ökoloogiaalast uuendustegevust.

3.10 Keskkonnavalased küsimused

ELi ettevõtteid ja töötajaid ei tohi seada ebasoodsamasse olukorda võrreldes kolmandatest riikidest pärit konkurentidega lihtsalt seepärast, et EL tahab olla uute keskkonnakaitsetavade lipulaev. Strateegia, millega EL mõõdub teistest riikidest kõrgemate keskkonnakaitsestandardite saavutamisel, ei ole majanduslikult mõistlik kolmel põhjusel.

1. EL üksi ei saa globaalset kliimasoojenemist peatada ning ELi meetmete lõplik mõju neutraliseeritakse, kui teised riigid ei astu samme energiakasutuse ja heitkoguste kontrollimiseks.
2. EL peaks vältima konkurentsivõime osas ebavõrdsuse loomist ELi kaubatootjate jaoks, kes peaksid suuremate keskkonnamaksude maksmise tõttu suurendama tegevuskulusid, vähendades nii oma konkurentsivõimet globaalsel areenil. Lisaks sillutatakse sellega teed investeeringute ümberpaigutamisele, mis võib olla ELi ühtse turu jaoks strateegilise tähtsusega.
3. Komiteed ei veena argument, et kõrgemad keskkonnakaitsestandardid toovad kaasa suurema nõudluse täiendava uurimistegevuse läbiviimiseks keskkonnasäästlike toodete kohta. Selliste toodete uurimistegevuse ja turuletoomise vahele jääb väga pikk ajavahemik. Samas võidakse ELi energiamahukate toodete tootjad turult eemale tõugata nende riikide tootjate poolse ebaõiglase konkurentsi tõttu, kes ei võta nii meelsasti meetmeid oma heitkoguste piiramiseks.

3.10.1 Lahendus on nõudlikult ja järjekindlalt tõsta ELi ühist häält globaalse kliimasoojenemise üle peetaval rahvusvahelistel läbirääkimistel ning avaldada survet riikidele, kes meetmeid ei võta. Kui EL otsustab üksi jätkata teatud keskkonnastandardite tõstmist, peaks ta kaaluma, kas rakendada piiridel WTO eeskirjadele vastavaid meetmeid neile toodetele, mis on pärit keskkonnavaenulikest riikidest, et Euroopa tootjad ei peaks tegutsema ebasoodsates konkurentsitingimustes.

3.10.2 Avatud globaalne kaubandussüsteem on ELi huvides. Kunagi pidi EL kaitsma oma kodanikke, huve ja väärtusi. Tänapäeval ei ole proteksionism õige lahendus. EL on kaubanduse ja investeeringute valdkonnas maailmas juhtival kohal ning tema avatus võimaldab tal hoida tootmissisendite kulusid ja tarbijahinnad madalad, pakkuda ettevõtjatele konkurentsivõimulit ja teha uusi investeeringuid. Samas on ELile oluline kasutada rahvusvahelistes läbirääkimistes oma mõju selleks, et ajendada ka teisi osapooli olema avatud: avatus on poliitiliselt võimalik ainult juhul, kui teised vastavad sellele samaga.

3.10.3 Komisjon peab tagama, et kolmandad riigid vastaksid ELi eksportijatele ja investoritele asjakohase avatusega ning et nende põhieesmärgid ei piiraks ELi suutlikkust kaitsta oma huve ning kõrgetasemelist tervise-, ohutuse, keskkonna- ja tarbijakaitset.

4. Töölase konkurentsivõime suurendamine ja inimestesse investeerimine. Uute ja paremate töökohtade loomine

4.1 Globaliseerumine ja muutused tehnoloogias loovad ohu, et suureneb ebavõrdsus ja süveneb lõhe kvalifitseeritud ja kvalifitseerimata töötajate ning rikaste ja vaeste riikide vahel. Parim lahendus iga inimese ja riigi kohandamiseks toimunud muutustega on suurendada hariduse ja koolituse kvaliteeti ja kättesaadavust igas vanuses inimestele.

⁽¹⁰⁾ Mõned riigid on teatanud, et nad on igat liiki tuumaenergia vastu, ning ei luba ehitada tuumaenergiatehaseid oma territooriumile. Samas impordivad nad suurtes kogustes tuumaenergiat toodetud elektrit, üks selline näide on Itaalia.

⁽¹¹⁾ ELT C 318, 23.12.2006, raportöör: Ulla Sirkeinen.

⁽¹²⁾ Komisjoni energia- ja kliimapakett avaldati 23. jaanuaril 2008. Vt http://ec.europa.eu/energy/climate_actions/index_en.htm.

4.2 Komitee ja sotsiaalpartnerid on teinud märkusi selle kohta, kuidas kaitstud paindlikkus peaks olema kujundatud nii, et see aitab inimestel kiirete majanduslike muutuste ajajärgul edukamalt toime tulla üleminekuga teisele töökohale.

4.3 5. detsembril võeti tööhõive- ja sotsiaalnõukogus ⁽¹³⁾ vastu kaitstud paindlikkuse ühised põhimõtted, millega sillutati teed kaitstud paindlikkuse põhimõtete integreerimisele liikmesriikide riiklikesse reformikavadesse ja nende rakendamisele tihedas koostöös riiklike sotsiaalpartneritega.

4.4 Komitee soovib näha, et komisjon pööraks suuremat tähelepanu aktiivsetele poliitikameetmetele, millega edendada kaasatust ning pakkuda võrdseid võimalusi tööturul diskrimineerimist kogevatele rühmadele, nagu üle 50aastased isikud, naised, etnilised vähemused ja madala kvalifikatsiooniga kooli pooleli jättnud noored.

5. Maailma finantsturgude ebastabiilsus

5.1 EL tunneb praegu globaalse finants- ja börsikriisi mõjusid. Rahaliidul ja Euroopa Keskpanga kiirel reageerimisel turgudel valitsevale segadusele on olnud positiivne roll. Esiteks on Euroopa Keskpank rahaturgudele tehtud suurte likviidsussüstidega aidanud kaasa usalduskriisi leevendamisele pangandussektoris, vähendades ohtu, et ettevõtete ja majapidamiste jaoks laenuitingimusi märkimisväärselt karmistatakse. Teiseks viitavad valuutariski puudumine ja riigipõhised madalad riskipreemiad sellele, et finantsturgude muutused ei ole ka ELi liikmesriikide tundlikumaid majandusi eriti mõjutanud.

5.2 Globaalse finantsturu muutused ja USA dollari nõrgenemine mõjutavad Euroopat, sealhulgas euro märkimisväärse tõusu kaudu, mida põhjustavad Euroopa Keskpanga baasintressimäära säilitamine liiga kõrgel tasemel ja rahapoliitika, mis sarnaneb konkurentsist tingitud devalveerimisele mujal maailmas, tuues kaasa kahjulikud tagajärjed ELi majandusele ja selle väljavaadetele keskpikas perspektiivis.

5.3 Hiljutised sündmused maailma finantsturgudel osutavad vajadusele tugevdada usaldatavusnorme, tõhustada järelevalveasutuste ja keskpankade vahelist kooskõlastamist ja teabevahetust ning suurendada läbi-
paistvust ja aruandlust.

Brüssel, 12. märts 2008

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹³⁾ Nõukogu pressiteade 16139/07, link: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/et/07/st16/st16139.et07.pdf>.

LISA

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

ARVAMUSELE

Arutelu käigus lükati tagasi järgmised muudatusettepanekud, mis pandi korraga hääletusele ja kogusid hääletamisel siiski enam kui veerandi antud häälest. **1.**

Punkt 2.4

Muuta eelviimase lause sõnastust järgmiselt:

„(...) Euro kiire ja märgatav kallinemine, mida soodustavad Euroopa Keskpanka liiga kõrge baasintressimäär ja rahapoliitika, mis sarnaneb konkurentsist tingitud devalveerimisele mujal maailmas, ohustab Euroopa Liidu heaolu. (...)”

Motivatsioon

Euroopa Kesk pangale ei saa esitada niivõrd otsest ja tõsist kriitikat lihtsalt täpsustuse kujul, ilma et see tugineks komitee poolt varem kõnealuse küsimuse kohta koostatud arvamusele. Intressimäärade üle toimub elav arutelu ning selles küsimuses esineb olulisi lahkarvamusi. Samas ei tohi unustada, et intressipoliitikat rakendades täidab Euroopa Keskpank talle asutamislepingus määratud ülesannet võidelda inflatsiooni vastu. **2.**

Punkt 5.2

„Globaalse finantsturu muutused ja USA dollari nõrgenemine mõjutavad Euroopat, sealhulgas euro märkimisväärse tõusu kaudu, mida põhjustavad Euroopa Keskpanka baasintressimäära säilitamine liiga kõrge tasemel ja rahapoliitika, mis sarnaneb konkurentsist tingitud devalveerimisele mujal maailmas, tuues kaasa kahjulikud tagajärjed ELi majandusele ja selle väljavaadetele keskpikas perspektiivis.”

Motivatsioon

Sama kui punkti 2.4 muudatusettepaneku motivatsioon, kuid veelgi asjakohasem: punktis 2.4 väidetakse, et Euroopa Keskpanka poliitika „soodustab” euro kallinemist, punktis 5.2 aga, et „põhjustab”. Ei saa nõustada komitee niivõrd tõise seisukohaga, mis pealegi ei ole kooskõlas komitee tavapärase töömeetoditega.

Hääletamise tulemus

Poolt: 22, Vastu: 29, Erapooletuid: 8
